

Informatiebrochure

voor slachtoffers van een strafbaar feit

Welke rechten heb ik als slachtoffer van een strafbaar feit?

Niemand is erop voorbereid om slachtoffer te worden van een strafbaar feit. Of het nu gaat om de diefstal van een handtas of om zwaar lichamelijk letsel of nog een ander strafbaar feit, het slachtoffer is altijd gekwetst of van streek door dergelijk feit en weet daarna vaak niet wat hij of zij moet doen. Deze informatiebrochure is bedoeld om u een eerste overzicht te geven van waar u in zulke situatie hulp kunt vinden, en welke rechten u hebt.

Wie kan mij helpen?

Centra voor slachtofferhulp bieden advies en hulp aan. In de adviescentra werken speciaal daartoe opgeleide personen, die veel ervaring hebben met mensen in uw situatie, die naar u luisteren, en die u willen helpen. Afhankelijk van de ernst van uw geval kunnen zij u ook doorverwijzen naar meer gespecialiseerde hulp, zoals psychologische of therapeutische bijstand.

Een overzicht van de centra waartoe u zich kunt richten, kunt u raadplegen op de volgende webpagina: www.hilfe-info.de.

Uiteraard kunt u ook in gelijk welk politiekantoor terecht.

Hoe kan ik aangifte doen van een strafbaar feit en klacht indienen, en wat gebeurt er daarna?

Als u aangifte wilt doen van een strafbaar feit, kunt u dat in gelijk welk politiekantoor doen, of ook bij het openbaar ministerie. Van zodra u aangifte van het strafbare feit hebt gedaan, kunt u die aangifte niet zomaar weer intrekken, omdat de onderzoeksinstanties (de politie en het openbaar ministerie) in principe elk strafbaar feit dat hen wordt meegedeeld moeten vervolgen.

Enkel bij sommige minder ernstige strafbare feiten (zoals bijv. belediging of beschadiging van iemands eigendom) kan het slachtoffer zelf beslissen of het strafbare feit al dan niet moet worden vervolgd. Daarom worden deze strafbare feiten ook wel 'klachtdelicten' genoemd: doorgaans vindt vervolging enkel op verzoek plaats, dat wil zeggen enkel als u als slachtoffer van het strafbare feit daar uitdrukkelijk om verzoekt. U moet dit verzoek indienen *binnen de drie maanden* nadat u kennis hebt verkregen van het strafbare feit en de identiteit van de dader.

Wat als ik geen of slechts moeizaam Duits begrijp?

Dat doet er niet toe. Als u een klacht wenst in te dienen, zullen wij u helpen. Als u als getuige wordt verhoord, hebt u recht op een tolk. Als u bepaalde inlichtingen wenst, maar niet voldoende Duits begrijpt, kunt u vragen om een mededeling te krijgen in een taal die u wel begrijpt.

Welke informatie kan ik krijgen over de strafprocedure?

Als u slachtoffer bent geworden van een strafbaar feit, kunt u informatie met betrekking tot de procedure en inlichtingen uit het dossier verkrijgen. U kunt het beste meteen bij de politie zeggen of en welke informatie u wenst te verkrijgen. De volgende inlichtingen kunt u krijgen:

- U ontvangt een korte schriftelijke bevestiging van uw aangifte.
- U wordt op de hoogte gebracht als het openbaar ministerie de zaak zou seponeren, d.w.z. als de feiten niet voor de rechtbank worden gebracht.
- U krijgt te horen waar en wanneer de rechtszitting zal plaatsvinden en wat de beklaagde ten laste wordt gelegd.
- U zult op de hoogte worden gebracht van het resultaat van de gerechtelijke procedure, d.w.z. of de beklaagde werd vrijgesproken of veroordeeld, dan wel of de zaak werd geseponneerd.
- U wordt geïnformeerd of de beklaagde of veroordeelde persoon wordt aangehouden. Dat betekent ook dat u op de hoogte wordt gebracht als de beklaagde of veroordeelde persoon bijvoorbeeld verlof krijgt of uit de gevangenis ontsnapt.
- U wordt ervan in kennis gesteld of de veroordeelde een contactverbod met u heeft gekregen.

Bovendien kunt u in bepaalde gevallen informatie of fotokopieën uit het dossier opvragen. Na een verkeersongeval kan dit bijvoorbeeld een schets van het ongeval zijn, die u nodig hebt om schadevergoeding of smartengeld te eisen. Indien u niet gerechtigd bent om u civiele partij te stellen (zie p. 7 voor meer informatie over civiele partijstelling), moet u dat verzoek wel motiveren, d.w.z. dat u zult moeten verklaren waarom u deze informatie uit het dossier nodig hebt. In bepaalde gevallen kunnen wel uitzonderingen op deze regel worden gemaakt.

Uw verklaring als getuige

Als u het slachtoffer bent geworden van een strafbaar feit, bent u als getuige van groot belang voor de procedure. De belangrijkste taak van een getuige bestaat erin een volledige

en waarheidsgetrouwe verklaring af te leggen. U kunt de onderzoeksinstanties ook goed helpen door naar uw verhoor documenten mee te brengen die u in uw bezit hebt (bijv. een attest of foto's). Doorgaans legt u uw verklaring af bij de politie. In veel gevallen zult u later ook voor de rechtbank nog eens moeten getuigen. Alleen in uitzonderlijke gevallen, bijvoorbeeld indien u gehuwd of verwant bent met de beklaagde, mag u weigeren om een verklaring af te leggen, en bent u dus niet verplicht om iets te zeggen.

Als u wordt verhoord, moet u wel steeds uw naam en adres opgeven. Hierop kan een uitzondering worden gemaakt als dit een bijzonder risico met zich meebrengt. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn als iemand ermee heeft gedreigd u iets aan te doen als u zou gaan getuigen. In dat geval hoeft u uw thuisadres niet op te geven. In plaats daarvan kunt u een ander adres opgeven waarop u bereikbaar bent. Dit kan bijvoorbeeld een centrum voor slachtofferhulp zijn waarmee u contact onderhoudt. Indien u een verklaring aflegt voor de rechtbank, en de beklaagde daar ook aanwezig is, zal de rechtbank niet naar uw volledige adres vragen, maar enkel naar uw woonplaats.

Indien er een risico bestaat, zoals hierboven uiteengezet, hoeft u zelfs uw woonplaats niet mee te delen.

Als getuige een verklaring afleggen is voor u zeker een uitzonderlijke situatie, die zeer stresserend kan zijn. Daarom mag u ook iemand meebrengen naar het verhoor. Dit kan een familielid of ook een vriend zijn. Deze persoon mag bij het verhoor aanwezig zijn en mag slechts in uitzonderlijke gevallen worden weggestuurd. Uiteraard kunt u zich ook laten bijstaan door een advocaat. In bijzondere gevallen kan u zelfs op kosten van de staat een advocaat ter beschikking worden gesteld voor de duur van het verhoor. Als u denkt dat u dergelijke bijstand nodig hebt voor een verhoor, hetzij bij de politie, hetzij voor het openbaar ministerie of de rechtbank, vraag dat dan zo vroeg mogelijk op voorhand aan de persoon die het verhoor zal afnemen!

Psychosociale procesbegeleiding

Sinds 2017 bestaat in heel Duitsland in bepaalde gevallen de mogelijkheid om tijdens de gehele procedure beroep te doen op professionele begeleiding en ondersteuning (de zogenaamde psychosociale procesbegeleiding). Vooral kinderen en jongeren die slachtoffer zijn geworden van geweldsdelicten of seksuele misdrijven hebben daar recht op. Maar ook volwassen slachtoffers van zware geweldsdelicten of seksuele misdrijven kunnen dergelijke steun nodig hebben en dus ook krijgen.

Deze psychosociale hulp is gratis voor de slachtoffers op voorwaarde dat dit door de rechtbank werd bevestigd. In alle andere gevallen kunt u op eigen kosten psychosociale procesbegeleiding aanvragen. Vraag het gerust aan de politie of een centrum voor slachtofferhulp. Zij kunnen u meer inlichtingen verstrekken.

Op het internet kunt u ook veel informatie terugvinden over psychosociale procesbegeleiding. Neem eens een kijkje op www.hilfe-info.de.

Kan ik mij civiele partij stellen in de strafprocedure?

Als u het slachtoffer bent geworden van bepaalde strafbare feiten, kunt u zich civiele partij stellen in de procedure. Dit geldt onder andere voor verkrachting, seksueel misbruik, poging tot doodslag of een daad die heeft geleid tot de dood van een naast familielid. In dat geval hebt u speciale rechten. Zo kan uw advocaat zonder bijzondere motivering voor u inzage in het dossier verkrijgen en ook op elk moment tijdens de procedure verzoeken indienen. Voorts kunt u ook, in tegenstelling tot de andere getuigen, in principe altijd de rechtszitting bijwonen.

Wie betaalt mijn advocaat?

Als u bijstand van een advocaat neemt, kunnen daarvoor kosten voor u ontstaan. Als de beklaagde wordt veroordeeld, moet hij of zij uw advocaatkosten betalen. Niet alle veroordeelden zijn echter in staat om die kosten ook daadwerkelijk te betalen. Daarom kan het zijn dat u de kosten zelf moet betalen.

In specifieke uitzonderlijke gevallen kunt u bij de rechtbank een verzoek indienen om een door de Staat betaalde advocaat toegewezen te krijgen. Dit is bijvoorbeeld het geval bij ernstige geweldsdelicten of seksuele misdrijven of wanneer naaste verwanten, zoals bijvoorbeeld kinderen, ouders of een echtgeno(o)t(e), door een strafbaar feit om het leven zijn gekomen. In dat geval doet het er ook niet toe of u al dan niet over een eigen vermogen beschikt.

Ook in andere gevallen kunt u de rechtbank vragen om u financiële ondersteuning voor juridisch advies te bieden. Dit kan het geval zijn als u een te laag inkomen hebt en u het recht hebt om u civiele partij te stellen.

Schadevergoeding en smartengeld

Hebt u ook schade geleden als gevolg van een strafbaar feit of wilt u smartengeld ontvangen? Wilt u deze vordering onmiddellijk in de strafzaak doen gelden? Dit is doorgaans mogelijk (de zogenaamde gevoegde procedure). Daartoe moet u echter een aanvraag indienen. Als u deze rechten wilt doen gelden, dient u dat zo snel mogelijk mee te delen, best gewoon meteen wanneer u aangifte doet van het strafbare feit.

Uiteraard staat het u ook vrij om schadevergoeding of smartengeld te eisen in een andere procedure, dus niet voor de strafrechter maar voor de civiele rechter.

In beide gevallen kunt u de rechtbank om financiële bijstand voor juridisch advies vragen als uw inkomen te laag zou zijn.

Welke rechten heb ik verder nog?

Hebt u gezondheidsschade opgelopen als gevolg van een geweldsdelict? Dan kunt u op grond van de Duitse Wet op de schadeloosstelling van slachtoffers (*Opfer-entschädigungsgesetz*) een uitkering van de Staat krijgen, bijvoorbeeld voor medische of psychotherapeutische behandelingen, verstrekking van hulpmiddelen (bijv. loophulpmiddelen, rolstoelen) of pensioenuitkeringen (bijv. ter compensatie van inkomensverlies). U kunt dit meteen bij uw aangifte aan de politie vragen, die u dan met de bevoegde autoriteit in contact zal brengen.

Zonder voorafgaand verzoek kunt u zich ook tot een ambulante traumahulp richten om bij acute nood snel en ongecompliceerd psychotherapeutische steun te krijgen.

Als u het slachtoffer bent geworden van een terroristische aanslag of een extremistisch misdrijf, kunt u financiële bijstand aanvragen bij het Duits Federaal Bureau voor Justitie (*Bundesamt für Justiz*). Op de volgende webpagina verneemt u alles over de voorwaarden en de procedure: www.bundesjustizamt.de (gebruik de zoekterm: *Bürgerdienste* → *Härteleistungen*).

Als slachtoffer van huiselijk geweld geworden, hebt u misschien nog meer rechten in het kader van de Duitse Wet op bescherming tegen geweld (*Gewaltschutzgesetz*). U kunt bijvoorbeeld bij de familierechtbank een verzoek indienen om een contactverbod voor de dader aan te vragen. In bijzondere omstandigheden kan de rechtbank u de toestemming

verlenen om een woning waar u eerder samen met de dader hebt gewoond voortaan alleen te betrekken. U kunt de nodige verzoeken schriftelijk indienen bij het Kantongerecht (*Amtsgericht*) of uw verzoeken daar laten registreren. U hoeft zich niet door een advocaat te laten vertegenwoordigen.

Mogelijk hebt u ook rechten in het kader van de wettelijke ongevallenverzekering. Dat kan het geval zijn als u bijvoorbeeld uw beroepsactiviteit aan het uitoefenen was, met een schoolklas of een universitaire seminariegroep onderweg was, of andere personen die betrokken waren bij een ongeval of in nood waren wilde helpen en daarbij gewond bent geraakt. Een overzicht van de ongevallenfondsen en de beroepsverenigingen kunt u terugvinden op de webpagina van de Duitse Wettelijke Ongevallenverzekering op www.dguv.de (→ *Versicherung* → *Zuständigkeit*).

Wat is slachtoffer-daderbemiddeling?

Slachtoffer-daderbemiddeling is bedoeld om onder andere het slachtoffer van een strafbaar feit te helpen om het geleden onrecht te verwerken. Anders dan in een normale strafprocedure moet een dader hier zeer concreet en direct omgaan met de schade en het letsel die zijn of haar daad het slachtoffer heeft toegebracht.

Het kan gaan om de materiële schade die een slachtoffer heeft geleden als gevolg van een strafbaar feit, of om psychisch letsel, persoonlijke aandoeningen en angsten die door het feit zijn veroorzaakt. Het gesprek vindt doorgaans plaats met de medewerking van een daartoe opgeleide bemiddelaar, maar indien gewenst kan dit ook zonder persoonlijke ontmoeting en dus enkel via de bemiddelaar.

Slachtoffer-daderbemiddeling wordt echter nooit tegen de wil van het slachtoffer in uitgevoerd en ook enkel als de dader wel degelijk bereid is om de verantwoordelijkheid voor het feit op zich te nemen. In gevallen die zich hiertoe lenen, kan een slachtoffer-daderbemiddeling ten dienste staan van een eigenhandige conflictoplossing voor het slachtoffer en het herstel van de rechtsvrede. Vaak wordt deze procedure dan ook aangeraden door het openbaar ministerie of de politie. Zij maakt echter geen deel uit van de eigenlijke strafprocedure en wordt buiten de strafprocedure om gevoerd. Voor deze procedure zijn er speciale centra en instellingen die met opgeleide bemiddelaars werken.

Meer informatie met betrekking tot een dader-slachtofferbemiddeling en de instellingen in uw buurt die zich daarmee bezighouden, kunt u makkelijk op het internet terugvinden,

bijvoorbeeld op de webpagina www.toa-servicebuero.de/konfliktschlichter of ook op www.bag-toa.de.

Brochures en verwijzingen

Informatie rond slachtofferhulp kunt u terugvinden op www.hilfe-info.de

Nog meer nuttige informatie kunt u terugvinden in de volgende brochures:

- **ABC voor slachtoffers (“Opferfibel”)**
- **[Ik heb rechten](#) (“Ich habe Rechte”)**
- **[Meer bescherming tegen huiselijk geweld](#) (“Mehr Schutz bei häuslicher Gewalt”)**
- **Advies- en proceskostenhulp (“Beratungs- und Prozesskostenhilfe”)**

allemaal terug te vinden op www.bmj.de/Publikationen

- **Hulp voor slachtoffers van geweldsdelicten**

op www.bmas.de/opferentschaedigung

Colofon

Deze brochure wordt uitgegeven door het Duitse Ministerie van Justitie in het kader van de public relations. De brochure is gratis verkrijgbaar en mag dus niet worden verkocht.

Uitgever:

Duits Ministerie van Justitie (*Bundesministerium der Justiz*)

Dienst Public Relations en Burgerdialoog

11015 Berlijn

Duitsland

www.bmj.de

Vormgeving:

neues handeln AG

Druk:

MKL Druck GmbH & Co. KG, Ostbevern

Versie:

Januari 2022

Bestellingen van deze publicatie:

www.bmj.de

Publicatiedienst van de Duitse regering:

Publikationsversand der Bundesregierung

Postfach 481009

18132 Rostock

Duitsland

Telefoon: +49 (0) 30 18 272 272 1

Fax: +49 (0) 30 18 10 272 272 1